

ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Ступник Ярослав

*кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри кримінального права та правоохоронної діяльності
юридичного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Важливим елементом національної судової влади очевидно можемо вважати Державну судову адміністрацію України. Вказаний орган є державним органом у системі правосуддя, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом [1]. Необхідність такого органу походить з ст. 130 Конституції України, відповідно до якої «держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів. У Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на утримання судів з урахуванням пропозицій Вищої ради правосуддя» [2]. При цьому ст. 152 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» чітко виказує, що Державна судова адміністрація України «представляє суди у відносинах із Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України під час підготовки проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік у межах повноважень, визначених цим Законом», а також «забезпечує належні умови діяльності судів, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України та органів суддівського самоврядування в межах повноважень, визначених цим Законом» [3].

Відзначимо, що створена у 2002 році відповідно до пункту 16 Статті 106 Конституції України та ст. 125 Закону України «Про судоустрій» Указом Президента 780/2002 від 29 серпня 2002 р., Державна судова адміністрація України пережила процес становлення і реформування у зв'язку з виходом з-під контролю і підпорядкування Кабінету Міністрів та подальшим набуттям статусу юридичної особи в системі судової гілки влади України.

Безпідставна агресія РФ щодо української держави зумовила певні особливості діяльності Державної судової адміністрації України у період воєнного стану. Зокрема, у зв'язку із тим, що Вища рада правосуддя стала неповноважною – рішенням Вищої ради правосуддя було припинено повноваження десяти її членів за власним бажанням, із 22 лютого 2022 року унеможлилювався будь-який перерозподіл видатків між судами, тимчасове відраджання суддів до інших судів, належне реагування на

втручання в діяльність суддів. Зважаючи на таку ситуацію, Верховна Рада України ухвалила закон щодо забезпечення сталого функціонування судової влади у період відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя. Документом вносилися зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Крім того, у період відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя Державній судовій адміністрації України було надано повноваження визначати кількість суддів у суді (крім Верховного Суду), а також без погодження із Вищої ради правосуддя приймати рішення про утворення територіальних управлінь Державної судової адміністрації України та визначення їх кількості. Додамо також, що Служба судової охорони повністю підпорядковувалася Державній судовій адміністрації України.

За деякий час, після ухвалення зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики, народний депутат України Андрій Костін заявляв, що українські суди навіть в умовах війни працюють, і це тому, що Верховний Суд, Державна судова адміністрація України, інші органи системи правосуддя забезпечили злагоджену роботу судової системи. Зокрема, законодавче врегулювання проблемних питань діяльності судової влади дозволило оперативніше їх вирішувати та в умовах дії воєнного стану стало важливим питанням поліпшення доступності до правосуддя в умовах війни [4].

Упродовж минулих двох з половиною років великої війни основними напрямками роботи Державної судової адміністрації України можна вважати (1) питання гідної оплати праці працівників апаратів судів, (2) цифровізація судочинства (передусім, забезпечення судів комп'ютерною технікою, серверним обладнанням), (3) розвиток Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (модернізація або створення модулів ЄСІТС, необхідних для забезпечення ефективного здійснення судочинства), (4) забезпечення органів системи правосуддя власними приміщеннями, (5) відновлення роботи судів, розташованих на деокупованих територіях і на прифронтових територіях (при цьому за даними Адміністрації щодня кількість пошкоджених, внаслідок ворожих атак, приміщень судових установ зростає) [5].

Отже, є підстави стверджувати, що Державна судова адміністрація України відіграє ключову роль у забезпеченні функціонування судової системи в умовах війни. Незважаючи на значні виклики, Адміністрація демонструє високий рівень адаптивності та ефективності. Втім, для подальшого розвитку судової системи необхідно продовжувати реформи, зокрема, в напрямку цифровізації, підвищення прозорості та відкритості, а

також посилення взаємодії з громадськістю, зокрема у контексті забезпечення доступності правосуддя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про затвердження Положення про Державну судову адміністрацію України: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 № 141/0/15-19. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr141910-19#Text> (дата звернення: 4.10.2024).
2. Конституція України від 28 червня 1996 року (зі змінами та доповненнями). *Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254/96-вр#Text> (дата звернення: 4.10.2024).
3. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII (зі змінами та доповненнями). *Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 4.10.2024).
4. Завдяки наполегливій праці Комітету ВРУ з питань правової політики вдалося адаптувати роботу судової системи до нових умов, - О. Сальніков. *Державна судова адміністрація України*. 21 липня 2022 р. URL: <https://dsa.court.gov.ua/dsa/pres-centr/general/1298576/> (дата звернення: 4.10.2024).
5. На нараді у Верховному Суді керівник ДСА України озвучив ключові проблеми, які потребують вирішення. *Державна судова адміністрація України*. 18 березня 2024 р. URL : <https://dsa.court.gov.ua/dsa/pres-centr/general/1298576/> (дата звернення: 4.10.2024).